

วัดพระธาตุศรีปังเมือง

1. ชื่อวัด : วัดพระธาตุศรีปังเมือง

พิกัดภูมิศาสตร์ : ละติจูด: 19.2654.4 ลองจิจูด: 100.0531.2

ประเภทวัด : วัดราษฎร์

นิกาย : สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

2. ที่ตั้ง : 92 หมู่ที่ 11 บ้านเวียงล่อ ตำบลล่อ อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

3. ประวัติความเป็นมา

วัดพระธาตุศรีปังเมือง ตั้งอยู่ที่ บ้านเวียงล่อ หมู่ 11 ตำบลล่อ อำเภอจุน จังหวัดพะเยา เป็นวัด สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ 7 ไร่ วัดพระธาตุศรีปังเมือง ตั้งอยู่ในตำบลล่อ อำเภอจุน ยังไม่พบ หลักฐานว่า พระธาตุศรีปังเมืองสร้างเมื่อใด เมื่อพิจารณาารูปแบบทางสถาปัตยกรรมแล้ว น่าจะสร้าง ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๒๑ ในช่วงนั้นเมืองพะเยา เป็นเมืองที่มีความสัมพันธ์กับล้านนา พระธาตุตั้งอยู่ ใกล้เมืองโบราณที่เรียกว่า เวียงล่อ เป็นพระธาตุที่มีความสำคัญคู่บ้านคู่เมืองเวียงล่อ

4. ความสำคัญของวัด

เป็นวัดสำคัญ และเป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวบ้านล่อในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นวัดที่มีพระสงฆ์ จำพรรษาอยู่ ตั้งอยู่ไม่ไกลแนวกำแพงเมืองทิศตะวันออกโบราณสถานสำคัญได้แก่ เจดีย์ทรงระฆัง ขนาดใหญ่ศิลปะล้านนา-สุโขทัย ซึ่งกรมศิลปากรบูรณะไปเมื่อปี พ.ศ. 2536 จึงยังคงสภาพสมบูรณ์อยู่ มาก ด้านตะวันออกของเจดีย์มีฐานวิหารขนาดใหญ่ก่อด้วยอิฐ แต่เมื่อราว 50-60 ปีก่อน ชาวบ้านไม่มี สถานที่ประกอบศาสนพิธี จึงสร้างวิหารหลังใหม่ขนาดเล็กกว่าฐานวิหารเดิมครอบทับซากวิหารเดิม ด้านตะวันตกมีร่องรอยฐานวิหารปรากฏอยู่ แต่ปัจจุบันยังไม่ได้รับการขุดแต่ง

นอกจากนี้ในวัดยังมีอุโบสถขนาดเล็กศิลปะพื้นบ้านมีความงดงามแบบเรียบง่ายสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตคนลพ ภายใต้อาคาร "พระสามพี่น้อง" พระพุทธรูปหินทรายศิลปะล้านนาสกุลช่างพะเยา จำนวน 3 องค์ ซึ่งเคยเป็นพระพุทธรูปประจำอุโบสถหลังเก่ามาก่อนถือเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองเวียงลอ อีกทั้งยังเป็นประติมากรรมพระยาอโศกซึ่งจำลองมาจากองค์เทวรูปสำริดศิลปะเขมรสมัย บายนผสมศิลปะทวารวดี อายุราวพุทธศตวรรษที่ 17-18 ซึ่งชาวบ้านขุดได้ในบริเวณนี้และทั้งนี้ยังมีความคล้ายคลึงกับประติมากรรมเทวรูปสตรีที่พบในโบราณสถานวัดท่าและด้วย

5. เจ้าอาวาส พระสนั่น กิตตะวัตโท

6. สิ่งสำคัญภายในวัด

พระประธานภายในอุโบสถ

หอระฆัง

อนุสาวรีย์พญาลอ

เมืองเวียงลอ เกิดขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 7 เป็นเมืองหน้าด่านของอาณาจักรกวมยวามีแม่น้ำอิงไหลผ่านแนวกำแพงด้านทิศใต้ ต่อมาแม่น้ำอิงได้เปลี่ยนทิศทางไปไหลผ่านกลางเมือง เมืองเวียงลอมีพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง มีวัดวาอารามจำนวนมาก มีวัดร้างกว่า 50 วัด และตามวัดจะพบพระพุทธรูปหินทรายและพระพุทธรูปทองสำริดเป็นจำนวนมาก มีการสร้างกำแพงเมืองล้อมรอบอย่างน้อยสองชั้น มีการสร้างคูเมืองในเขตโบราณสถานเวียงลอ โดยมีหมื่นลอเป็นเจ้าผู้ครองเมือง เมืองเวียงลอจึงเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 900 ปี ซึ่งมีปรากฏหลักฐานในศิลาจารึก 3 หลักคือ จารึกคูลิต อาราม พ.ศ. 2039 จารึกหมื่นลอเทพ พ.ศ. 2040 จารึกหมื่นมงคล พ.ศ. 2043

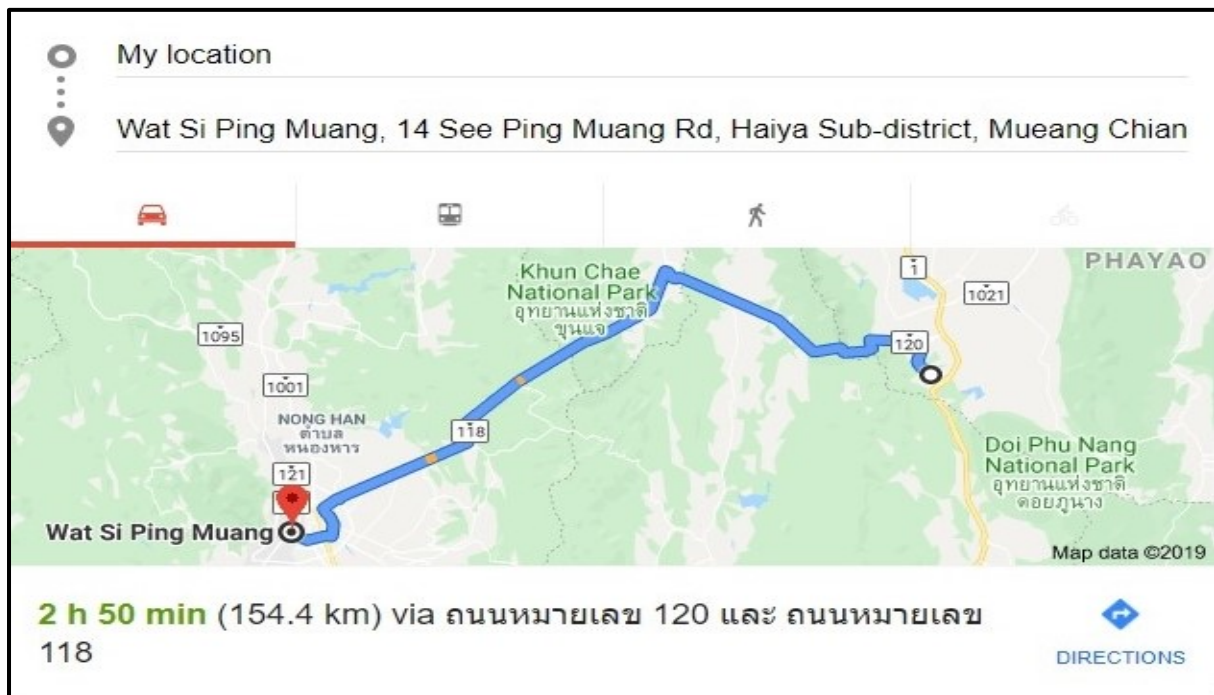
ปี พ.ศ. 2524 ได้ขุดพบองค์สำริดมีลักษณะคล้ายนักรบ จึงเชื่อกันว่าเป็นพญาลอ (หมื่นลอ) และได้นำองค์สำริดมาสักการะ ต่อมา พ.ศ. 2525 ชุมชนร่วมกับครูบาธรรมวิชัยได้ปั้นองค์พญาลอขึ้น โดยได้รับการอนุเคราะห์จาก คุณแม่เปรี๊ยะ ไชยณรุณ (ไชยตรุณ) เป็นเจ้าภาพในการปั้น และทุกปีจะมีการจัดงานปฐจาพญาลอในวันที่ 9 เมษายน จึงถือเป็นประเพณีสืบสานประจำตำบลลอสืบมา

องค์พระธาตุเจดีย์

เจดีย์สมัยพญาอสรสร้างเมื่อ พ.ศ. 2115 องค์พระธาตุเจดีย์ ตั้งอยู่บนฐานเชิงสี่เหลี่ยมต่อด้วยฐานปัทม์ ย่อมุมขึ้นไปเป็นฐานลูกฟักทรงกลม ถัดขึ้นไปเป็นมาลัยเกาทรงกลม รองรับองค์ระฆังกลม เป็นศิลปะเชียงใหม่ตอนต้น

7. เส้นทางการเดินทางและแผนที่

สถานที่ตั้งของวัดศรีปังเมือง จากตัวอำเภอขุนไปตามทางหลวงหมายเลข 1021 ถึงบ้านห้วยจิ้งประมาณ 17 กิโลเมตร มีทางแยกเป็นทางเดินถึงบ้านน้ำจุนอีก 12 กิโลเมตร มีทางแยกเป็นทางเดินถึงบ้านน้ำจุนอีก 12 กิโลเมตร

ที่มา: ศูนย์ศึกษาข้อมูลเวียงลอ ต.ลอ อ.จุน จ.พะเยา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาพ: วันเพ็ญ ต้นจันทร์กุล

ผู้จัดทำ: สุพร ทิพย์จักร์/ ฉวีวรรณ บุญธรรม